DADES ESPARSES DELS IMMIGRANTS FRANCESOS A VILAFRANCA AL SEGLE XVI

ANTONI MASSANELL I ESCLASSANS
Vilafranca del Penedès

Sabut és de l'entrada a Catalunya de molts immigrants occitans, sobretot gascons, que va tenir inici al segle XV durant la qüestió remença i que assolí el punt màxim a la segona meitat del XVI.

No cal dir que Vilafranca del Penedès, com tantes altres viles, pobles i ciutats de Catalunya, va ser també un dels llocs on molta d'aquesta gent hi va trobar treball i, per tant, acollida, acabant a l'últim per establir-s'hi.

Confessem ja de bon començament que les fonts de què disposem per a dur a cap aquest treball són ben minses ja que tan sols podem recórrer als Llibres de Canaler de la Comunitat de Preveres de Santa Maria de Vilafranca i al de Baptismes de la mateixa parròquia, registres aquests que no comencen fins ben entrat el segle XVI i encara molt incomplets. Però, no obstant això, i tenint en compte les diverses dades que n'hem anat

extreient, ens sembla que no serà del tot inútil donar-les a conèixer. Començarem, doncs, per les dels Llibres de Canaler.

PRIMERA REFERÈNCIA

La referència més antiga que avui podem aportar, correspon a l'any 1494, en el qual, el dia 27 d'octubre, hi hagué el cos present "den Johan gascó". Volem creure que, en aquest cas, "gascó" no era pas el cognom del difunt sinó que més aviat indicava el lloc d'on procedia.

Malauradament, ja que del Llibre de Canaler indicat, de 1494-1495, passem al de 1522-1523, hem de deixar transcórrer més d'un quart de segle per disposar de noves dades.

A partir d'aquesta darrera data, però, és molt estrany, al llarg dels diversos Llibres de Canaler que es conserven corresponents al segle XVI i primer quart del XVII, de no anar-hi trobant, llibre rera llibre, "cossos presents" de gent estrangera.

PREVERES FRANCESOS

J. Nadal i E. Giralt (1) fan referència als nombrossos testimoniatges que es troben de preveres francesos establerts a Catalunya, les primeres ressenyes dels quals provenen del fogatge de 1515, el qual revela la presència de nombrosos rectors francesos en les poblacions tan apartades com les del Montseny.

A Vilafranca, el 1531, hem de creure que eren quatre els sacerdots francesos que hi havia. Així, en el full on es fa indicació de les misses i capdany celebrats el dia 11 de febrer de 1531 per l'ànima de magnífic mossèn Joanot de Barberà, en els quals hi volgueren la totalitat dels sacerdots, després de ser-hi relacionats nominalment i d'indicar-s'hi també els noms dels frares que van assistir-hi, s'hi fan constar "los capellans extranges". Aquests són: "Moss. Palau, moss. Lana, moss. Toni Pagant, moss. Giner (?) Prat". En cap més celebració, tant d'aquell mateix any com dels que en tenim documentació al llarg del segle XVI, no hi hem sabut

trobar cap altra referència amb assistència de preveres estrangers.

Pocs anys després, 1536, sabem del cos present (16 d'octubre) d'un prevere del Regne de França anomenat "Mossèn Bertran Prades", el qual estava en casa de la vídua Gualla, i el 1540 (30 d'agost) el d'un altre prevere francès que morí a l'Hospital i que "mestra Grabiel picapadrer feu li fer cos pnt." Cal creure que aquest darrer també devia viure a Vilafranca.

D'anys més tard, tenim notícia de dos altres preveres francesos. La primera d'aquestes l'extreiem del llibre de Baptismes. Així en una partida del dia 30 de desembre de 1562 "Fermí Segon, prevere francès", hi consta com a Compare. L'altra correspon al cos present de M.° Anthoni Paset, prevere del Regne de França, "lo quall mori en lo hispitall" (12 d'abril de 1563).

FRARES FRANCESOS

A més, però, de la presència de preveres francesos a la nostra vila, tenim notícia de la d'un frare franciscà del mateix regne. Així en els Llibres de Canaler de 1572 i 1574, per tres vegades, en les relacions nominals dels frares de Sant Francesc que van assistir en algun dels cossos presents celebrats en aquells anys, trobem que es fa menció (10 d'abril i 17 de maig de 1572 i 4 de febrer de 1574) d'un tal "fra Miquell gascó". I encara, el dia 23 de maig de 1574, en el cos present de "Joan Varges braser del Reyne de Fransa", veiem que en fer la indicació dels frares que van assistir-hi, que en aquest cas no hi són relacionats nominalment, després de fer-hi constar: "Dos frares de la Trenitat son estats. XI frares de Sant Fransesch son estats", s'hi fa aquesta menció: "Aguey un frare astrenger", que no hem de relacionar pas amb fra Miquel, gascó, ja que les tres vegades que l'hem trobat indicat sempre figura dins la relació dels frares franciscans.

COSSOS PRESENTS DE GENT FRANCESA

Els llibres de Canaler, davant la manca dels llibres d'Òbits de la Parròquia de Santa Maria anteriors a l'any 1615, ens han

permès l'estudi de les defuncions que van haver-hi a Vilafranca al llarg d'uns quants anys esparsos del segle XVI, defuncions aquestes que només corresponen a gent adulta o sigui dels 13-14 anys en amunt, ja que els albats que hi consten hi són en nombre reduidíssim i per tant els deixem de banda.

Com que en els diversos cossos presents que s'hi especifiquen n'hi ha en els quals s'hi fa constar la procedència dels difunts, n'hem anat separant aquells que corresponen a gascons, francesos, estrangers i gavatxes, que d'aquestes quatre maneres ens hi surten indicats, amb la finalitat de saber quin percentatge assolien els francesos dins la totalitat de les defuncions ocorregudes a la nostra Vila. Heus-ne ací els resultats, detallats per anys.

ANY	TOTAL ÒBITS ADULTS	ÒBITS GENT ESTRANGERA	PERCENTATGE ANUAL SOBRE TOTAL DEFUNCIONS NO ESTRANGERS	ESTRANGERS
1522	27	1	96,30%	3,70%
1530	100	4	96,–	4,–
1536	19	1	94,74	5,26
1539 (9 mesos)	13	–	100,–	0,00
1540	38	4	89,47	10,53
1541	20	1	95,–	5,–
1544	20	–	100,–	0,00
1545	21	–	100,–	0,00
1547	40	5	87,50	12,50
1551	29	3	89,66	10,34
1553	36	1	97,22	2,78
1561	31	3	90,32	9,68
1562	27	5	81,48	18,52
1563	49	4	91,84	8,16
1565	34	4	88,24	11,76
1567	29	1	96,55	3,45
1569	20	–	100,–	0,00
1570	33	1	96,97	3,03
1571	37	3	91,89	8,11
1572	52	4	92,31	7,69
1574	38	7	81,58	18,42
1577	36	–	100,–	0,00
1578	41	3	92,68	7,32

ANY	TOTAL ÒBITS ADULTS	ÒBITS GENT ESTRANGERA	PERCENTATGE ANUAL SOBRE TOTAL DEFUNCIONS, NO ESTRANGERS	ESTRANGERS
1580	64	5	92,19	7,81
1583	42	3	92,86	7,14
1587	31	2	93,55	6,45
1588	36	1	97,22	2,78
1590	19	–	100,–	0,00
1593 (7 mesos)	29	3	89,66	10,34
1595	48	5	89,58	10,42
1597	48	3	93,75	6,25
1599	44	4	90,91	9,09
	1.151	81	92,96%	7,04%

Segons, doncs, aquest quadre, un 7% dels difunts que morien a Vilafranca (ens referim, com ja hem indicat, únicament a persones adultes) eren francesos. Que el percentatge havia d'ésser un xic superior no en tenim cap dubte ja que ens hem trobat, per exemple, amb el cos present d'un fadrí (8 de setembre de 1595) que si ens assabentem que és "stranger" és perquè així ho llegim en el text on es deixa constància de la seva extremunció, ja que en el del seu cos present no s'hi especifica. Si bé, doncs, aquest hem pogut comptabilitzar-lo, en canvi no ho hem pogut fer en altres casos en què l'única dada que se'ns dóna del difunt, ja que ni nom ni cognom no hi consten, és la que es tracta d'un fadrí, d'un mosso o bé d'un pastor. Tot i creure que per les professions o estat ho podien ser de francesos, molts d'ells no els hi hem comptat per no tenir-ne la certesa.

També cal deixar constància que tots aquesta òbits de gent estrangera pertanyen exclusivament a homes. Només cal exceptuar-ne els del darrer any, el de 1599, que, dels quatre òbits que hi ha, tres corresponen a dones, dues de les quals apareixen indicades com a "gavatxes" i l'altra com a "estrangera".

En canvi no hem volgut comptabilitzar-hi les dones de tres estrangers, la muller d'en Genís, pagès francès, (6 de maig de 1562); madò Aluja, muller d'en Domeio Aluja, estranger, (18 de febrer de 1572) i la muller d'en Joan Via, pagès estranger, (17 d'octubre de 1580), per la possibilitat que fossin catalanes ja que eren molts els francesos que contreien matrimoni amb dones del

país. Valgui com a exemple la matrícula dels francesos domiciliats a Mataró el maig de l'any 1637 en la qual veiem que dels 110 francesos casats amb residència fixa en aquella població, només les dones de set d'ells eren franceses i en canvi la resta de 103 eren catalanes (2).

A més, encara hi ha un altre fet a remarcar. El que, en els cossos presents que hem considerat de gent no estrangera, n'hi haguessin que sí que ho fossin d'estrangers, però que degut a residir ja d'anys a la nostra vila no s'hi fes constar aquesta condició, puix que com sabem només els calia, per atorgar-los els drets de parroquians, un any i un dia de residència (3). Veiem que a Barcelona, per obtenir els drets de ciutadania, també els hi calia igual temps d'estada (4).

Així podem citar el cos present (11 de juliol de 1587) de Mestre Combes, serrador, a la Ferradura, que sembla que no hi ha cap dubte que cal considerar-lo francès ja que en el text d'una partida de bateig (6 de novembre de 1573) se'ns diu "... fill de Juan Bernat y de sa muller Juana, foren padrins lo senyer en Pere Conbes, serrador, y padrina madò Agna Sellada, TOTS STRANGERS." Tot i això, però, en les partides de bateig de fills d'en Combes o Conbes, mai no es fa referència que fos estranger: "filla de Pere Combes, sarador, y de Blanquina, muller sua. Foren padrins lo venerable M.° Onoffre Vines, prevere y beneficiat de la present iglésia y padrina la senyora Herònima, donsella, filla de M.° Franshi Mas, botiger." (17 de febrer de 1578); "filla de mestre Combes, serrador, y de Blanquina. Foren padrins M.° Pau Fonoll, mercader, y la Senyora Francescha, donzella, filla de M.° Vicens Colldesans, tots de la pnt. parròchia." (27 de maig de 1584). Tot i que s'hi faci aquesta indicació que pertany a la parròquia de Santa Maria de Vilafranca, no vol dir pas que hagi de ser-ne fill. Quan s'esdevingué la mort d'en Combes, aquest ja duia, com a mínim, una vintena d'anys de residència a la vila i amb casa independent, com ens ho avala un text del 1567, extret de l'extremunció d'un estranger, en el qual es fa menció que aquest estranger "estava a casa den Conbes, serador".

Sobre el quadre de defuncions que hem presentat, potser caldria fer-hi una nova remarca: el del lloc determinat on van ocórrer. Així, les 81 defuncions que hem comptabilitzat, podem distribuir-les, segons quadre que presentem tot seguit, de la manera següent: 7, a l'Hospital; 2, a l'Hostal; 54, en cases particulars; 6, en

casa pròpia; 1, al camp, d'accident ("estava en cassa den Reventós del Sepulcre lo qual francès trobaran mort al rech de Sanctadina") i en les 11 restants no s'hi especifica.

NOMBRE DE DEFUNCIONS OCORREGUDES EN EL LLOC ON S'INDICA

ANY	HOSPITAL	HOSTAL	Casa particular	Casa pròpia	Al camp (accident)	No s'hi especifica	TOTAL
1522			1				1
1530			4				4
1536			1				1
1539							—
1540	1		2			1	4
1541			1				1
1544							—
1545							—
1547	1		1			3	5
1551			2			1	3
1553			1				1
1561			1		1	1	3
1562			2	3			5
1563	1		3				4
1565	1					3	4
1567				1			1
1569							—
1570			1				1
1571			3				3
1572			3			1	4
1574			5	1		1	7
1577							—
1578			3				3
1580		1	4				5
1583			3				3
1587	1		1				2
1588			1				1
1590							—
1593		1	2				3
1595			5				5
1597	2		1				3
1599			3	1			4
SUMEN	7	2	54	6	1	11	81

Les defuncions que van tenir lloc a l'Hospital, que de fet van ser ben poques, podrien correspondre a gent que anessin de pas com també que visquessin a la vila. És impossible precisar-ho. Només dues d'aquelles set persones que hi van morir podem presumir que vivien a Vilafranca: una d'elles, un tal Ambela, la missa del cos present del qual la va fer dir el seu fill, i l'altra, un capellà, al qual mestre Gabriel picapedrer li feu fer cos present. Que a l'hospital hi moria gent que anaven de pas, no n'hi ha cap dubte. Així en el text d'un òbit del dia 12 de juny de 1615 se'n fa una referència ben clara: "Juan Begoni granger pelegrí dix ser de la vila de Fitjach en Carsi (o Corsi) del bisbat de Corrs, Regne de Fransa, i feuseli una sertificatòria de dit òbit la qual se dóna a Bertran Pujolis pelegrí son companió lo qual dix éser tots de una vila."

De fet, doncs, la gran majoria de gent francesa moria en cases particulars o sigui en la casa on, degut al seu treball, vivia. I sembla que hàgim de creure que allí devien restar fins a l'hora del seu enterrament. Diem això perquè ens hem trobat en un text, l'únic, en el qual es fa menció que el difunt, després d'haver mort en una casa particular, ha estat portat a l'hospital: "lo qual morí en casa den Guiló y aprés lo portaren al hospital" (9 de juliol de 1563). En Giralt (5) ja ens fa notar que alguns francesos vivien aposentats en la mateixa casa de l'amo, formant part de la família, segons era costum llavors entre els aprenents i oficials dels artesans i comerciants.

Aquest fet, doncs, l'hem pogut constatar perfectament en els Llibres de Canaler, ja que aquests treballadors estrangers, quan queien malalts, continuaven residint en la casa on vivien puix que allí hi eren extremunciats com també allí hi morien. Els textos són ben explícits. Heus-ne ací unes mostres. D'extremuncions: "qui jau en casa de M.º Francesch Barthomeu notari" (1563); "un fadrinet francès lo qual posava a casa mestra Joan lo baster" (1570); "Un fedrí estranger està en casa mestre Pere carreter al carrer den Puigmoltó" (1578). De defuncions: "hun gascho qui morí en quasa den Ffigarolla taxidor" (1522); "qui morí a cassa del senyer en Garau al carrer della Fruyta" (1541); "morí en casa den Farrer barater" (1561).

Dues foren les persones estrangeres que, al llarg d'aquests anys, trobem que moriren a l'Hostal. I precisament una d'elles és l'única, de totes les que hem comptabilitzat, que se'ns diu que era de nacionalitat flamenca: "fadrí nomenat Esbert flamench acaptador del Ospital General de Barselona" És pel text de la seva extremunció que hem sabut que "jeye en casa den Mas ostaler" (1580). Aquest hostal, un terç de segle abans, ja existia ja que se'n fa menció en el text d'una altra extremunció: "a casa den Fransi Mas hostaler." (1545).

L'altra, "morí en lo stal de dafora dit den Cullarer" (1593).

Tenim el dubte, però, si altres persones, que hem comptat que havien mort en casa particular, potser també havien d'haver estat incloses en aquell apartat. Diem això perquè en el Llibre de Canaler de 1530 trobem que un dels quatre gascons dels quals s'hi fa constar el cos present, "morí en casa de madona Roca". En aquest fet però no li daríem cap importància si no fos que en aquell mateix any i en aquella mateixa casa hi haguessin tingut lloc també les extremuncions de tres altres gascons (25 i 28 d'abril i 3 de juliol). Això ens indueix a creure que aquesta casa podia tractar-se, si no d'un hostal, almenys d'una pensió.

Igualment potser cal considerar-ho en el cas dels dos estrangers que figuren en aquella mateixa columna (any 1540) ja que el cos present dels quals va tenir lloc en escassos dies de diferència (4 i 9 de setembre), i ambdós consta que estaven "en casa de la vídua Justeta".

Quant als qui hem de creure que ja disposaven d'una llar pròpia, eren en una gran minoria. Interpretem que es trobaven en aquesta situació aquells francesos que consten en els Llibres de Canaler amb el cognom ben especificat (cosa no gens corrent en els altres casos en els quals generalment se'ls designa, alguns amb el nom sol i altres tan sols amb els mots " un estranger", "un gascó" o "un francès") i que, a més de ser-hi detallada la professió que tenien, no es fa esment que estaven en una casa determinada. Aquests són en Gariges, Duran, Pujó, que estava al Portal de Sant Jordi, (any 1562), Duran, (1567), tots ells

pagesos de professió, Joan Vergés, bracer, (1574), i Joan del Boy, sabater ataconador, (1599).

També devien viure independentment els tres francesos dels quals trobem l'òbit de llurs mullers, o sigui en Genís, pagès, (1562), en Domejo Aluja (1572), del carrer del Call o dels Jueus, i en Joan Via, pagès, (1580), que estava prop el Portal d'en Coloma. I encara, en el cos present d'en Rodó (1580), veiem que el seu fill ja havia assolit de viure independentment: morí en casa de Joan Rodó, son fill, en lo carrer del Coll".

Si fem un estudi del Fogatge de 1553 (6), cenyint-nos només a Vilafranca, ens adonem que,tot i que hem pogut localitzar que algun dels caps de casa que hi figuren són d'origen francès, només en un d'ells s'hi fa aquesta indicació: "Antoni Oliver, stranger, pagès" amb residència al carrer d'en Puigmoltó. A ben segur, doncs, que si en aquest cas s'hi fa constar la procedència tan sols deu ésser, potser, per a distingir-lo d'un altre Antoni Oliver, també pagès i amb residència al mateix carrer, ja que en la relació del Fogatge entre ambdós caps de casa només n'hi ha un altre que s'hi interposi.

A més d'aquest Antoni Oliver, estranger, pagès, que aneu a saber si és el mateix Antoni Oliver, francès, que en una partida de bateig del 20 de febrer de 1576, en la qual hi figura com a padrí, el trobem indicat amb la professió de "nunsio de la present vila", càrrec aquest que, com en molts altres pobles de Catalunya, els qui l'exercien també eren d'origen francès (7), sabem d'aquests altres estrangers:

Antoni Duran, pagès, amb residència a la Parellada, que sembla que no pot ser altre que el "senyor en Ant.° Duran, pagès estranger", (partida de baptisme d'un fill seu: 10 de gener de 1562), i qui sap si un dels dos Duran, ambdós pagesos, (no s'hi especifiquen els noms llurs), ja citats (òbits 12 març 1562 i 7 gener 1567).

De totes maneres el fet que en el Fogatge de 1553 siguin tres més els Duran que hi consten: en ..... Duran, bracer, al carrer de la Cort i dels Ferrers;Joan Duran,pagès, a la Parellada; i

Joan Duran, traginer, al carrer d'en Puigmoltó, fa difícil, tot i la indicació de les professions, de saber els dos òbits indicats a quins d'aquests quatre Duran corresponen. Puix que si d'acord amb les professions caldria identificar-los, sembla, amb els dos Duran de la Parellada, també sembla desmentir-ho el fet que en el Llibre de Canaler de 1571 (12 de juliol) hi consta el cos present d'un d'aquests Duran: "en Duran, pagès, de la Parellada, major de dies", el qual, per no indicar-s'hi, no ens hem atrevit a considerar-lo com a francès.

Ultra aquests dos Duran, qui sap si cognoms com Dalbi, baster; Delaix, mestre de cases; Delxam, poater; Arnan de Foix, pagès, (el cos present del qual tingué lloc el dia 14 de juny de 1574: "Arnau de Fox alias lo Hosta del carrer de Puigmoltó"); Xaxant, pagès, etc. etc., no cal creure'ls d'origen francès?

Cal també comptar com a francès amb casa pròpia, Lorens Marsal, (extremunciat el 1583), al carrer de la Torregrossa, que identifiquem amb un "tal Marsal, mestre de cases, està a la Torragrossa" (1579) i amb "Mestre Marsal Sabanyera, mestre de cases" (1582) tal com el trobem citat en dues partides de baptisme, casat amb Salvadora. En una partida anterior, any 1576, el trobem com a padrí amb el nom de "Marsal Xavaner, mestre de cases".

LA CONFRARIA DELS ESTRANGERS

A finals del segle XVI i principis del XVII va tenir lloc la fundació de diverses confraries anomenades dels "Estrangers" o, també, dels "Francesos". Solament al bisbat de Barcelona n'han estat localitzades en nombre de 37 (8). Una, doncs, d'aquestes confraries era la que hi havia a la Parròquia de Santa Maria de Vilafranca del Penedès, sota l'advocació de l'Anunciació, (9) i fundada l'any 1601.

El fet que just encetat el segle XVII es fundi una confraria d'estrangers, indica ben clarament que la població immigrada francesa havia de tenir un cert volum demogràfic. Aquest volum, però, cal creure que ja el tenia de bastants anys enrera ja que ens trobem, dins la segona meitat del segle XVI, que són diverses les vegades que els estrangers fan celebrar solemnitats religioses.

Així la primera de les referències que hem pogut trobar sobre aquest particular es remunta a l'any 1562, en el qual, en el dia de Sant Joan Baptista, "uns francesos" van fer celebrar un ofici i una absolta amb lletania cantada. Aquest acte va tenir lloc a la Capella de Sant Joan amb l'assistència de deu preveres de la Comunitat.

Les altres dades, les pertanyents solament al segle XVI, corresponen als anys 1588, 1590, 1597 i 1599. Cal fer, però, una menció especial a l'any 1597 ja que ens adonem que són dues les celebracions fetes fer per gent immigrada, una el dia 15 de maig festivitat de l'Ascenció, pels "macips forasters", i l'altra, el 16 d'agost, vigília de Sant Jacint, pels "macips francesos".

Hem fet una anàlisi de totes les dades que tenim recollides sobre les celebracions fetes fer pels immigrants des del 1562 fins el 1628 i les oferim en un quadre. En ell hi fem constar: diada i lloc de celebració, acte o actes religiosos celebrats en tal dia, nom amb què són designats els immigrants que feien fer aquests actes, i nombre de preveres assistents. En els casos en què no es fa menció del lloc on van celebrar-se, cal creure que cal interpretar que van ser-ho a l'església parroquial de Santa Maria.

QUADRE DE LES CELEBRACIONS

ANY	DIA	LLOC	ACTES RELIGIOSOS	FETS CELEBRAR PER	NOMBRE PREVERES ASSISTENTS
1562	Sant Joan	Capella St. Joan	ofici i absolta	uns francesos	10
1588	23 Setbre.	No s'hi indica	aniversari	masisp estrangers	Generalitat
1590	Sant Joan	Capella St. Joan	cantar	los strangers	10
1597	Ascensió	Cap. del Nom de Jesús	missa cantada	los nasics forestes	General.
1597	Vigília St. Jacint	Altar Sant Jacint	ofici	los nasisl fransesos	General.
1599	29 juliol	No s'hi indica	missa	uns estrangers	15
1601	Ascenció	No s'hi indica	professó	los fadrins forasters	General.
1609	Sant Joan	Capella St. Joan	missa cantada	los fadrins estrangers	10
1609	Ntra. Sra. Setb.	Capella St. Joan	missa cantada i professó	confraria dels estrangers	General.
1611	Sant Joan	Capella St. Joan	missa cantada	los estrangers	10
1612	Ntra. Sra. Setb	Capella St. Joan	ofici cantat	confraria dels estrangers	General.
1613	Sant Joan	Església St. Joan	ofici cantat	los strangers	10
1614	Sant Joan	Capella St. Joan	missa cantada	los strangers	10
1618	Ntra. Sra. Setb.	No s'hi indica	magne ofici i professó	confraria dels estrangers	No s'hi indica
1624	Sant Joan	Capella St. Jacint	missa cantada	los strangers	10
1628	Ntra. Sra. Setb.	No s'hi indica	ofici i professó	pagan los strangers	No s'hi indica

Quant, en "nombre de preveres assistents", s'hi fa constar "generalitat", es tracta de tots els que hi havia a la parròquia.

Com veiem, tot i que les celebracions tenien lloc en dies ben diversos, generalment era la de Sant Joan Baptista (24 de juny) la diada preferida. Després seguia la de Nostra Senyora de setembre (dia 8). Però hi ha una altra data a tenir en compte: la de l'Ascenció. Precisament l'any 1601 que, segons en Nadal i en Giralt, fou el de la fundació de la Confraria, va ser en aquesta diada que fou celebrada la solemnitat. El que ens sorprèn és que cap d'aquestes celebracions no tingués mai lloc el dia de l'Anunciació, com sembla que hauria estat la cosa més lògica, tenint en compte que la Confraria dels Estrangers estava sota aquesta advocació i que precisament totes les altres confraries o gremis vilafranquins escollien per celebrar la festa el dia del seu Patró.

Si el nombre de preveres que eren demanats per assistir en aquestes celebracions pot servir de termòmetre per indicar-nos els anys de més puixança o esplendor d'aquest grup d'immigrants, aquests caldria situar-los entre el 1588 i el 1612. A partir d'aquest darrer any, en els que s'hi detalla, veiem que aquelles celebracions amb generalitat, o sigui que no acostumaven a baixar dels trenta preveres, queden reduïdes a una assistència de deu.

Quant al nom que es dóna a aquest grup d'immigrats, veiem que el més generalitzat és el d'estrangers. De les 16 vegades, 12 ens hi surten indicats així. Les quatre restants, dues com a francesos i dues com a forasters.

Dóna la coincidència que la diada de Sant Joan Baptista, que com hem dit era la preferentment escollida pels estrangers per fer celebrar una solemnitat, també ho era pels Ataconadors. De solemnitats fetes fer per aquests en tal diada n'hem inventariat sis, totes celebrades a la Capella de Sant Joan i sempre amb l'assistència de deu preveres. Van tenir lloc els anys següents: 1580, 1587, 1610, 1612, 1618 i 1620. Una sola vegada, 1588, la missa aquesta té lloc en un altre dia: el 27 de desembre.

Ignorem si els immigrants francesos, sent com era aquesta d'ataconador una de les professions que exercien, també formaven part d'aquest grup (grup que no devia pertànyer a la Confraria de Sant Miquel, formada pels Sabaters i Blanquers, la qual cele-

brava la seva festa el 29 de setembre, festivitat del sant) i fins a quin punt podien influenciar-hi.

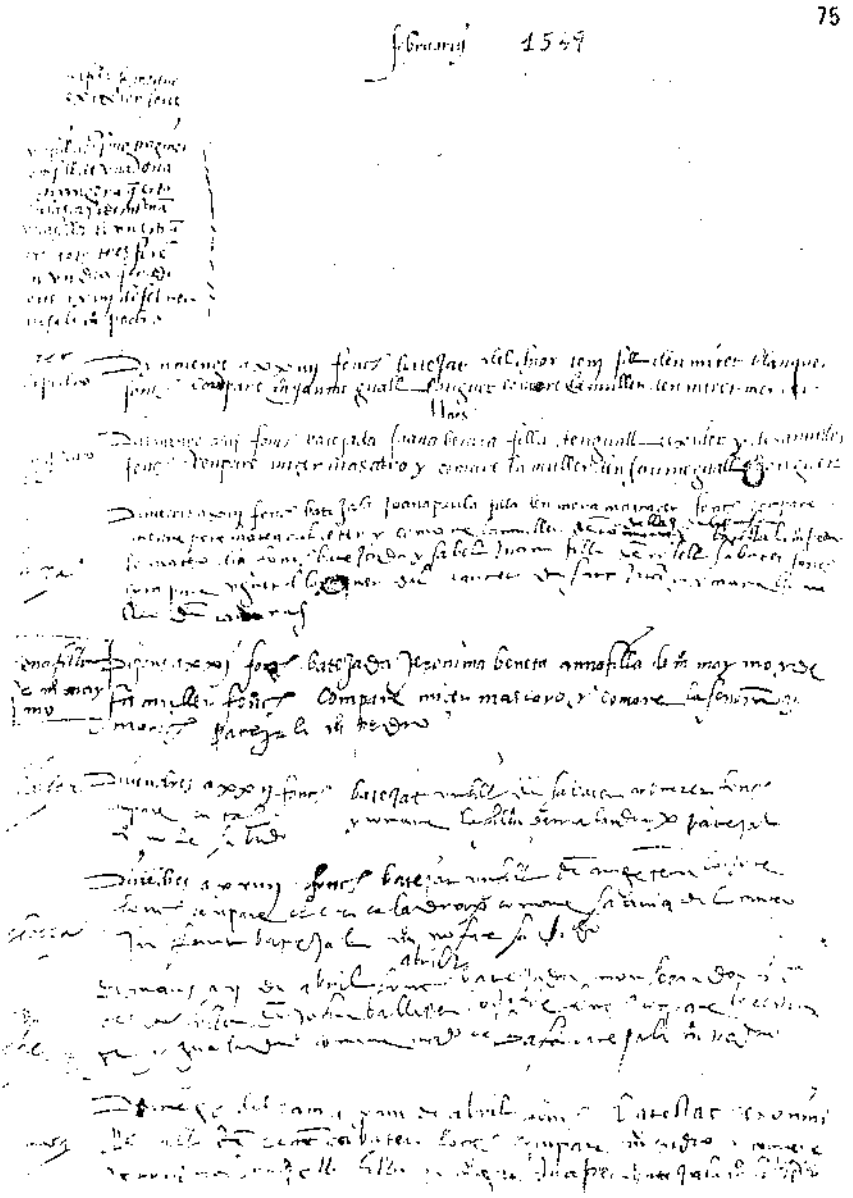
Volem deixar constància que ens trobem amb solemnitats fetes celebrar el dia de Sant Joan Baptista i a la Capella del mateix nom, dins el primer quart del segle XVII, en les quals no es detalla la persona o grup que les fa celebrar. Així, per exemple, en el Llibre de Canaler de l'any 1619, són dues les celebracions que tenen lloc en tal diada i en tal capella: "Vuy als vint y quatra de dit (juny) y agué missa cantada a St. Joan. Fou generalitat de pres.", "Eodem die y agué altra missa cantada en St. Joan. Volgueren deu pres.". Sembla, doncs, que no és aventurat suposar que aquestes celebracions eren degudes els dos grups citats, tot i que alguna vegada veiem que en tal dia també les feien fer altres persones com ara el Comanador de Sant Joan (1613), si bé aquest amb l'assistència de tots els preveres.

BATEIGS DE FILLS D'ESTRANGERS

Dos són els llibres de bateigs de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria en els quals les partides que hi figuren corresponen al segle XVI. El primer d'ells (que més que d'un llibre pròpiament dit es tracta de fulls i de plecs solts) va des del 1544 fins al 1576. L'altre, des del 1577 fins al 1592. Quant al llibre que segueix, malauradament no comença fins el 1605 si bé es conserven algunes partides anteriors, en fulls i plecs solts, corresponents als anys 1602 1603 i 1604.

I podem ben dir que des d'un bon principi ja comencem a trobar en aquests llibres alguna que altra partida en la qual es fa constar que el pare o la mare del batejat és de procedència francesa, com també alguna de les persones que consten com a compares o padrins.

Tot i que potser de ben poca cosa podrà servir-nos el fer una estadística del nombre de partides de bateig corresponents a fills de pares estrangers per dues raons fonamentals: una perquè en els dos primers llibres de bateigs citats hi ha moltes llacunes en bastants dels seus anys, tal com ja vam deixar assenyalat (10), i per tant és impossible de poder saber el nombre total que van

Una pàgina del Llibre de Baptismes amb partides de l'any 1549, quatre de les quals, les anotades al marge esquerre en la seva part superior, sorprenen per la manca quasi absoluta de dades. Les transcrivim. Com es pot veure, dues d'elles corresponen a fills d'estrangers.

Una filla de mestre Rex texidor jove.

Un fill den Simó traginer.
Un fill de una dona estrangera que està en la casa de M. Ferran.
Una filla de un estranjer.
Tots tres foren en un dia que era dijous a XIIII de febrer.
Batejals M.º Padró.

haver-n'hi en alguns d'aquells anys, i l'altra perquè en moltes d'elles s'hi omet la procedència estrangera del pare o pares de l'infant batejat, no per això desistim de fer-ho. Així que en presentarem un quadre distribuït en diverses columnes.

D'aquestes columnes n'hi ha dues que potser mereixen un aclariment. Les que titulem "Fills de francesos" i "Fills de probables francesos". En la primera d'ambdues hi fem constar el nombre de bateigs en les partides dels quals s'hi indica ben clarament que com a mínim el pare (o a vegades la mare) és estranger o francès, però també tots aquells que malgrat no fer-s'hi aquesta explicació sabem positivament que ho eren perquè ho hem pogut constatar valent-nos d'altres partides en les quals se'n fa referència. En l'altra columna, tots aquells que si bé se silencia la procedència francesa o estrangera del pare, en canvi, ja sigui pel seu nom de pila com ara Guillem, Arnau, Bernat, o pel cognom, ens decantem a creure que ho podrien ser, tot i que en alguns casos pot resultar problemàtic.

El motiu de l'omissió, en moltes de les partides de bateig, de la procedència francesa del pare o pares, sembla que calgui atribuir-ho a la nul·la importància que podia tenir de cara a la Parròquia ja que, tal com hem deixat dit, a l'any i un dia de residència a la vila ja tenien els mateixos drets que els dels altres feligresos, i hem de creure que la majoria d'ells ja devia trobar-se en aquesta condició.Més endavant ja parlarem més detalladament d'unes partides concretes en les quals s'hi fa constar, precisament per no dur el temps necessari de residència a la vila el pare del batejat, la seva no parroquialitat.

Encara ens cal remarcar que el nombre que donem en "Total complet", qui sap si, en alguns dels seus anys, hauria d'ésser incrementat en alguns bateigs més, pocs (en els de més uns sis o set com a màxim), pel fet que de tant en tant ens trobem que entre partida i partida apareixen uns petits espais en blanc que semblen que hi hagin estat deixats intencionadament a fi d'anotar-n'hi alguna altra, qui sap si per no disposar en aquell moment de les dades necessàries. Fos aquesta la causa o no, en ben poc modificarien l'estadística.

NOMBRE DE PARTIDES DE BAPTISME

Any	Nens	Nenes	Total incomplet	Falten en el Llibre	Total complet	Fills de Francesos	Fills de probables Francesos
1544	10	16	26	6 pàgines	——	—	—
1545	20	20	40	?	——	1	1
1546	29	23	52	3 mesos	——	1	—
1547	12	15	27	?	——	—	—
1548	7	6	13	?	——	—	—
1549	32	28	——	(En aquests	60	2	—
1550	32	19	——	(4 anys, 7	51	1	—
1551	36	29	——	(espais en blanc.	65	2	1
1552	40	22	——	(Fins 18 desbre.	62	3	—
1553	13	3	16	?	——	—	—
1554	15	9	24	?	——	—	—
1555	26	32	——	Espais en blanc	58	—	—
1556	22	10	32	?	——	—	—
1557	28	32	60	Gener a Juny	——	1	—
1558	24	23	47	5 mesos	——	—	—
1559	26	20	46	Gener a Juny	——	—	—
1560	33	35	——		68	—	—
1561	52	41	——		93	1	—
1562	63	39	102	3 mesos	——	2	—
1563	26	29	55	2 pàg.: 2 mesos	——	1	—
1564	23	19	42	?	——	—	—
1565	56	51	——		107	—	—
1566	68	36	104	2 pàg.: uns 20	——	3	—
1567	27	21	48	4 pàg.: uns 45	——	2	—
1568	62	53	——	Espais: 3 o 4.	115	1	—
1569	49	41	——	Espais: 6 o 7.	90	—	—
1570	52	62	——	Espais: 6 o 7.	114	—	—
1571	57	61	——	Espais: uns 4.	118	—	—
1572	75	60	——	Espais: 3 o 4	135	2	—
1573	47	66	——	Espais: un	113	3	1
1574	60	66	——		126	2	2
1575	46	53	99	2 mesos i mig	——	3	—
1576	47	44	91	4 mesos	——	2	—
1577	50	47	97	Comença 21 gener	——	3	1
1578	63	70	——		133	2	3

Any	Nens	Nenes	Total incomplet	Falten en el Llibre	Total complet	Fills de Francesos	Fills de probables Francesos
1579	73	65	——	Espais: 3.	138	7	3
1580	78	57	——		135	4	7
1581	61	51	——		112	1	1
1582	61	57	——		118	5	6
1583	70	63	——		133	11	6
1584	70	55	——	Fins 11 desbr.	125	2	6
1585	39	37	76	2 mesos i mig?	——	1	1
1586	44	43	——	Fins 18 desbre.	87	—	1
1587	50	48	98	Comença 4 febr.	——	1	7
1588	55	60	——		115	3	—
1589	57	69	——		126	1	4
1590	53	32	——		85	—	2
1591	53	50	——	Espai blanc	103	2	—
1592	38	30	68	Fins 28 novbre.	——	—	—

Tot i que aquesta estadística sigui bastant incompleta, ens adonem que a partir de l'any 1565 ja són pocs els anys que es troben en aquesta condició. Si sumem, doncs, tots els bateigs que trobem registrats des d'aquell any fins al de 1592, el darrer de la relació, ambdós inclusius, o sigui al llarg de 28 anys, n'obtindrem un total de 3.009, dels quals 1.561 corresponen a nens i 1.448 a nenes. En aquest mateix espai de temps, el nombre de fills de francesos, batejats, va ser el de 61, i el de fills de probables francesos, 51. Això representaria que només un 2% dels batejats corresponen a fills d'estrangers. D'incloure-hi també els fills de probables francesos, llavors el percentatge s'elevaria quasi al doble, al 3,72% per ser exactes.

MATRIMONIS FRANCESOS

El fet que en le període comprès entre els anys 1573 i 1578 siguin sis, com a mínim, els matrimonis procedents de França que sabem amb certesa que arriben a Vilafranca, és el que ens fa formular la pregunta següent: Dels immigrants francesos que es traslladaven a Catalunya, dins la segona meitat del segle XVI, quin pes demogràfic podien representar aquests enfront dels

que hi venien solters?

Sabem que és una pregunta difícil de contestar per falta d'informació. Tot i això, per si ens podia ajudar a tenir-ne una lleu idea i malgrat hàgim hagut de recórrer a dades corresponents a una població bastant allunyada de la nostra com ho és la de Mataró, n'hem volgut fer un estudi basant-nos en la matrícula dels francesos domiciliats en aquella ciutat el maig de 1637 (11). Dels 234 de què està composta la relació, si en deduïm els temporers, o sigui els que de tant en tant retornaven a França ja que hi tenien muller, i que sumen en total 43, ens trobem amb un nucli de 191 francesos amb residència fixa a Mataró. D'aquests, 68 eren solters, 103 casats amb catalana, i per tant quan van venir a Catalunya devien ser solters (només quatre certifiquen tenir fills d'una primera dona, de la qual no se'n dóna a conèixer la nacionalitat, però, en haver vingut ells a Catalunya als 15, 16,22 i 30 anys i per l'edat dels seus fills, molt inferior al del seu temps de residència, cal creure-les que també eren catalanes), i 7 viudos de catalana. Un total, doncs, de 178. En contra, ens trobem amb 7 matrimonis francesos amb residència a Mataró i 3 viudos de francesa. Un total de 10. (Els 3 restants que falten per donar la xifra dels 191, els deixem de banda per tractar-se de 3 viudos dels quals ignorem la nacionalitat de la que els fou muller ja que no s'hi indica). Això representa que només un 5,32% dels francesos que en 1637 vivien fixes a Mataró, tenien o havien tingut la dona de la mateixa nacionalitat. Són, doncs,els que hem de considerar que quan van arribar a Catalunya ja devien arribar-hi amb la dona i tot.

No obstant els números presentats, aquest percentatge de matrimonis francesos amb residència a Mataró, hem de creure'l superior a finals del segle XVI d'acord amb un altre plantejament.

Si ens limitem a extreure de la ja citada matrícula de 1637 els francesos que, amb residència a Mataró, van venir a Catalunya abans de començar el segle XVII (tot i que la reincidència de xifres rodones de les edats, 30, 40, 50, 60 anys "poco más o menos", com també la dels anys de residència "en esta Provincia", 10 o 15 o 20 o 25, en ser massa freqüents en les de-

claracions no podem anar a cercar-hi una excessiva fidelitat), ens adonarem que dels 34 sobrevivents que hi consten, 18 d'ells, quan van emigrar, no passaven dels deu anys d'edat i per tant sembla lògic que quan van venir no devien anar pel seu compte sinó amb la companyia dels seus pares que, de fet, eren els qui havien decidit emigrar. Quant als 16 restants, en ser ja d'edats més grans, cal creure que havien emigrat per voluntat pròpia. A fi, doncs, de deixar-ne constància, detallem els períodes quinquennals d'emigració com també les edats que tenien llavors els immigrants.

EDATS

Període	De 0 a 10 anys	0	uns 2	7	8	10	Anys *Total*
1555-59	1	—	—	—	—	1	1
1560-64	0	—	—	—	—	—	0
1565-69	1	—	—	—	—	1	1
1570-74	0	—	—	—	—	—	0
1575-79	1	—	—	—	—	1	1
1580-84	2	1	1	—	—	—	2
1585-89	4	—	1	—	—	3	4
1590-94	1	—	—	1	—	—	1
1595-99	8	—	—	—	1	7	8
SUMEN	18	1	2	1	1	13	18

Període	d'11 en amunt	més de 10	13	14	15	29	22	25	30	Anys *Total*
1555-59	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0
1560-64	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0
1565-69	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0
1570-74	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1575-79	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0
1580-84	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1585-89	3	—	—	—	—	3	—	—	—	3
1590-94	3	—	—	1	2	—	—	—	—	3
1595-99	8	1	1	—	—	3	1	—	2	8
SUMEN	16	1	1	1	2	6	1	2	2	16

De fet cal tenir en compte que els d'edats superiors als deu anys, en haver vingut més grans a Catalunya tenien, en l'any de la matrícula, menys possibilitats de vida que no pas els altres i per tant el percentatge seu ha d'ésser superior, però tot i això, i malgrat no ens podem atrevir a donar-ne cap resultat per manca de dades molt més segures i molt més clares, sembla que havia d'ésser una xifra bastant estimable la dels immigrants que venien entre els 0 i els 10 anys i que en certa manera seria la que també caldria atribuir als matrimonis francesos.

De tots aquests declarants, tres, precisament els que van venir més petits, són els que ens donen raó de ço que hem exposat. Així llegim: "y mi madre me llevó en esta Provincia que aun mamava", any vinguda 1582, (núm. 56 de la matrícula de Mataró); "me llevaron mis padres pequeño en esta tierra", any vinguda 1582-85, aprox., (núm. 107); "mis padres me llevaron pequeño en esta Provincia y villa", any vinguda 1587-90, aprox., (núm. 110).

La vinguda d'aquests matrimonis, en molts dels casos, havia d'ésser forçosament penosa per les condicions amb què veiem que alguns d'ells van haver de dur-la a terme, ja que, com ens en donen testimoni unes partides de baptisme compreses entre el 1573 i el 1578, no eren tan sols marit i muller els qui junts s'havien llançat a l'aventura sinó, per si això fos poc, amb la càrrega —i ignorem si en duien cap més d'altre— d'un fill de pocs mesos als braços o bé encara en el si de la mare.

Com que aquestes partides, doncs, les creiem d'interès, en transcrivim la part més important.

6 de novembre de 1573.— "... fill de Juan Bernat y de sa muller Juana. Foren padrins lo senyer en Pere Conbes, sarador, y padrina madò Agna Sellada, tots strangers. Y vingé lo pare de dita criatura tres sammanes abans de Fransa y axí dupte si pot ser fill de villa y per so he fet la present memòria jo Pere Queralt, vicari p."

20 de maig de 1574.— "...fill den tal Casanoves stranger y de madò Elsabet filia de Miquel Goret (o Gorit) q.°, coreu real abitant en Barcelona. La dita criatura sa batexa ha edat de X messos per quant la aportaren de Fransa y sa mara dubtava fos

batexada."

29 de juny de 1575.– "... filla de Joan Costa, mestre de casas del lloch de Betuda del bisbat de Cous, regne de Ffransa, y de Mundeta muller sua. La qual minyona fonch portada de Fransa y a fe de la mara no hera estada batejada."

20 de febrer de 1576.– "... fill de Juan T., trabalador , y de Maria muller sua. Foren padrins Thoni Oliver, nuncio de la present vila, y padrina Delfina, donzella, tots francesos. Los quals pare y mare no eren parochians de la present vila quant batejaren lo sobre dit minyó."

20 de setembre de 1577.– "... fill de Thoni Bresoll, stranger, y de Juana muller sua. Padrins Jaume Font, moliner, y padrina Margarida Rius, muller de Juan Rius, mestre de cases, tots stranges. Y dita criatura no és filla de vila per cuant son pare y sa mara ha poc tems estan en la villa."

11 de novembre de 1578.– "... fill de Barnat Pons, pagès ho hortolià, y de Domeniona muller sua, tots fransessos. Y no avia un any staven en la parochie."

No deixa d'ésser sorprenent el text de 20 de setembre de 1577, en el qual se'ns diu ben clarament que tot i que la criatura batejada ha nascut a Vilafranca, no en pot ser considerada filla perquè els seus pares no duien encara l'any i el dia de residència que els calia per a poder ser-ne considerats parroquians.

Del que sembla que no podem dubtar és de la intenció de tots aquests matrimonis, tots ells arribats de poc a Vilafranca, d'establir-s'hi definitivament. Almenys el fet (partida de 6 de novembre de 1573) que un pare, arribat feia només tres setmanes de França, s'interessi –puix que ho dubta –per si el seu fill, que acaba de ser batejat, pot ser considerat ja fill de la vila, sembla que és prou eloqüent i ens demostra unes àlsies d'integració.

Per aquestes sis partides de baptisme sabem que entre el 1573 i el 1578, sis matrimonis francesos vénen a residir a Vilafranca. En aquests hauríem de sumar-n'hi, com a mínim, un parell

més ja que en dues altres partides de 1577 (6 de febrer i 25 d'agost) es fa menció de la no parroqualitat d'un parell de pares: "filla de Juan Albi, stranger, no es parochie" i "fill de Bernat Deumau, gavatx, nos fill de vila".

La llàstima és que només és el llarg d'aquest període de sis anys que ens trobem amb partides de bateig que, gràcies en aquests petits detalls, avui ens resulten d'interès.

PROFESSIONS QUE EXERCIEN ELS FRANCESOS

Són diverses i molt variades les professions que, en els casos en què hi és especificada, trobem que exercien els immigrants francesos. A fi, tan sols, de deixar-ne constància, ja que novamente per manca de dades no podem fer altra cosa, ens limitarem a fer una llista de les que hem anat extreient i relacionant dels diversos documents vilafranquins que ja hem citat. El número que posem al costat de cada una de les professions correspon al nombre de persones que hem pogut saber que l'exercien.

Ataconadors 6
Bracers 3
Carnissers 1
Cinters. 1
Criats. 3
Frares 2
Hospitalers 1
Majordoms 1
Manobrers 1
Mestres de cases. 7
Missatgers 2
Moliners 1
Mossos. 7
Nuncis. 1
Pagesos 18
Pastors. 2
Picapedrers 1
Preveres. 8
Rajolers. 3
Revenedors 1
Sabaters. 1
Sastres. 2
Serradors. 4
"Sombrerers" 1
Teixidors de lli 2
Treballadors 6
Vidriers 1

RELACIÓ DE FRANCESOS QUE CONSTEN EN DOCUMENTS VILAFRANQUINS DEL SEGLE XVI

Com a cloenda a aquest treball aportem la relació nominal

de tots aquells francesos dels quals n'hem pogut saber el cognom, si bé potser, en alguns casos, es tractarà solament del nom, ja que moltes vegades, especialment en els llibres de Canaler, aquests hi eren substituïts per les expressions "un francès", "un gascó" o "un estranger". En cada un d'ells hi fem constar l'any, o anys extrems, del qual n'hem trobat referències. Quan al davant de l'any hi ha una creueta, significa l'any de defunció. En aquells casos en què dos cognom van units per un claudàtor indica que hi ha possibilitats que es tracti d'una mateixa persona.

ALBI i DALBI, Joan, serrador	1577-1583
ALUJA, Domejo	1572
AMBELA	+1547
AMBELA (fill de l'anterior)	1547
ANDREU, Joan, rajoler	1583
ARNAU, mestre de cases	+1563
ARTIGUES, Joan, treballador	+1574
ASTRUCH, Guillem	+1574
ATOL	1572
BARDIU o LARDIU	1575
BARTAN, Bartomeu, pagès	1591
BENACH, Pere	1573
BENET, Arnau, pagès	1579
BENYNA, Antònia	1582
BERNAT, Joan	1573
BERNAT	1581
BORBO	1568
BORDA, Ramon, pagès	1585
BOSCH, Joan, mtre. de cases	1557-1572
BRESOLL, Antoni	1577
BUSQUET, Francesc, cinter	1574
ÇALOSA, Joan	+1587
CASANOVES	1574
CASAS, Ugeta	1577
CASTANY, Joan, pagès	1563-1575
CIVELLA (dona)	1579
COMBES, Pere, serrador	1567+1587
CORTADA, Ramon, pastor	+1583
CORTIAT, Giralt, treballador	1580
COSTA, Joan, mestre de cases	1575
DAUSANA, Joana	1578

DE CIER, Joan, alias ESTEROGES +1580
DE FOX, Arnau, alias LO HOSTA +1574
DEL BOY, Bartomeu 1588
DEL BOY, sabater ataconador +1599
DEL RIU, Joan 1574
DEN MAS, Joan 1583
DEUMAU, Bernat 1577
DURAN, Antoni, pagès 1553-1562
DURAN, pagès +1567
DURAN, Pere, missatger 1583
ESTEVA, bracer 1574
FERRER, Antoni 1574
FERRER, Gabriel (hab. a Pacs) 1584
FONT, Giraut +1571
FONT, Guillem, alias SENGONERA +1593
FONT, Jaume, moliner 1577
FONT, Jaume, sastre 1570
FRANCH, Joan 1583
FRASQUET 1573
GARRIGAS, Antoni, pagès 1574
GARRIGAS, pagès +1562
GASIO 1582
GENESTA, Antoni, teixidor de lli 1575
GENESTA, Antoni, germà anterior 1575
GENIS, pagès 1550 + 1562
GIRALT, serrador 1551
GIRÓ, Francesc, pagès 1565
GORET o GORIT, Elisabet 1574
GUILLEM (a la plaça de la Palma) 1566
JOAN, ataconador +1580
JOHANDO, hospitaler 1568
JAQUES, Antoni, bracer 1583 - 1584
LA RUA, Joan, serrador 1582
LAPLEU, Bertran, bracer 1570
LLEONART, Joan, pagès 1588 - 1591
LLOHIS i LLUIS, Guillem, treballador, pàges 1582 - 1583
MADO, Elisabet 1576
MARTI, Pere 1583
MAS, Joan, teixidor de lli 1579

MATEU, ataconador 1563
MATEU, Francesc, mestre de cases +1595
MONES, Ramon 1579
NADAL, Joan 1573
NEGAVACAS, Francesc, rajoler 1579
NOGUES, Joan 1583
OLIVER, Antoni, pagès 1553
OLIVER, Antoni, nunci 1576
PAIRO 1545 - 1547
PALENXA, Joan, "sombrerer" 1583
PAX, Bernat, pagès 1577 - 1578
PERLET, Joan, pagès 1580
PONS, Bernat, pagès o hortolà 1578
POQUET, Joan +1595
PUJO, pagès +1562
PUJOL, Pere, pagès 1582
REDO, Macià 1567
RODO +1580
RIBA, revenedor 1573
RIU, Pere 1574
RIUS, Joan, mestre de cases 1577
ROCA 1551
RODES, Joan, Pagès 1561
RODO, Joan, picapedrer 1580 - 1589
ROFINA, Bernat 1579
ROGES, Pere, fadrí +1595
ROS 1580
SALINYOLL, Pere 1590
SAMS, Joan +1580
SANS, Bernat (habitant a Moja) 1579
SELLADA, Agna 1573
SERRA, Lluís, carnisser 1599
SERRA, Pere, pastor +1574
SOLER, Joan, treballador 1582
SOLER, Pere, pagès 1552
SOLER, Pere, treballador 1582
TAXANTERIA, Antoni, vidrier +1574
TRENTA, Bertran, mosso +1565
TRIUS, mestre de cases 1583
RIU i TRIU, Francesc, mestre de cases —aquest no consta que sigui francès. 1580 - 1588

UGUET, sastre 1588
VERGES, Joan, bracer +1574
VESO, Antoni 1572
VIA 1567
VIA, Joan, pàges 1580
XAVANER i SABANYERA, Marçal, mestre de cases 1576 - 1582
XELADA, Agna 1576

RELACIÓ DE PROBABLES FRANCESOS

ABIGO, Bernat, pagès o agullaire 1580
ALAVERA i ENLAVER, Joan, alias CIRERETA, treballador, pagès 1578 - 1583
AMBERT, Domingo 1580
ARNAU, Joan, mestre de cases 1580
BERASCH i BARASC, Bernat, pagès 1578 - 1582
BLANXARAN, Joana 1580
BONI, Joan, pagès, traginer 1580-1583
BOSCH, Joan, treballador, pagès 1582 - 1584
BOSCH, Jonot, mestre de cases 1580
BOSCH, Pere Joan, pagès 1586
CASAS, Domenjo 1590
CIVILLA, Bernat, teixidor de lli 1583 - 1590
DANYACH, Guillem, teixidor de lli 1579 - 1583
DE FOIX, Pere, pagès 1580
DE LLUCAS, Fortis 1588
DEL ALBI, Giro, moliner 1580
DEL SALT, Guillem, mestre de cases 1584 - 1589
DEL SAU, Joan, arrencador de pedres 1580
DELAXA, Joan, teixidor de lli 1581
DELAXA, Miquel, teix. de lli 1577 - 1584
DEXAMS, Duran, pagès 1589

ERAS, Pere, mestre de cases	1586
FARGA, Joan, ataconador	1583
FORNER, Pere, mestre de cases	1580
FOSINA o SOFINA, Bernat	1588
GAY, Pere, carboner	1574
GEROELA, Pere,carboner	1583
GRANGES, Joana	1588
JONQUET i JUNQUERA, Bernat	1579 - 1582
LA RUA, Guillem, fuster	1573 - 1582
LAMUJA, Joan, mestre de cases	1576
LLANUSA, Antoni, mestre de cases	1587
MARASTANY, Bernat	1584
PALLICER, Guillem, ataconador	1571
PARALTA, Guillem	1574
PITO o PICO, Guillem, sabater	1583
RODO, Joan, treballador	1584
SAMAY, Antoni, pagès	1578
SAUBE i FAURA, Guillem, carboner	1578 - 1584
SERRA, Guillem, pagès	1582 - 1585
SILERA, Bernat i Bertran, pagès	1587
SURIA o CURIA, Guillem	1587
TERRIGA, Nicolau, pagès	1582
TITOL, Ramon	1588
TIXER, Bernat, pagès	1587
TOPI, Bernat, pagès, traginer	1584 - 1590
TOPI, Pere, pagès	1587
TUSAL o TUJAL, pagès	1587
XINXO, Pere, pagès	1589

DESPESES QUE OCASIONAVA UN ENTERRAMENT

Malgrat que el text que anem a copiar sigui ja d'un xic entrat el segle XVII, creiem que val la pena de fer-ho ja que a més d'ajudar-nos a fer-nos càrrec de les diverses despeses que ocasionava un enterrament, ens enterem també de la indumentària que duia un d'aquests estrangers. La categoria d'aquest enterrament va ser de "mà menuda".

23 de novembre de 1617.— Òbit de Juan francès "lo

qual morí en casa del scloper al carrer de la Fruita de una mala bria."

"Per no ser parrochia tenia 4 lliuras, las dos lliuras que tocaven per mon parrochiatje aquellas me retut	2 ll.		
las altras dos lliuras que tocaven pera destribuir per lànima se son distribuidas i lo demés convenient per la sepoltura:			
per al canaler		8 sous	2 diners
per la mortalla de casa mº Figueras		19 sous	6 diners
per sera a mº Mosso apotecari		8 sous	2 diners
per cosir lo cos		2 sous	
per la charitat de la missa		2 sous	
per 4 homens per portar lo cos		6 sous	
per dret de campanas		5 sous	
per lo foser		4 sous	
Sumen	4 ll.	14 sous	10 diners

"Avemli trobats ab dines comptats 3 lliuras, 10 sous, mes una capa de pastor, unas calsas dolentas de lli, un sobrero dolent, una camisola blanca dolenta ab manegas de cordellar blanhs bones, uns calsons de botons, que tot se ha de vendre i allò ses venut tot - per lo balle general i rei. De las 2 lliuras que a mi me tocava aver de distribuir ab la comunitat ses gastos per las partidas dels anomenats." (12)

(1) J. Nadal & E. Giralt. *La population catalane de 1553 à 1717.* L'immigration française et les autres facteurs de son développement. Pàgina 153.

(2) Jordi Nadal i Oller, Emili Giralt i Raventós. *La immigració francesa a Mataró durant el segle XVII.* Pàgs. 88 i 92 a 141.

(3) Antoni Massanell i Esclassans.– *La població vilafranquina a la segona meitat del segle XVII.* Pàgina 50.

(4) Emili Giralt. *La Colonia Mercantil Francesa de Barcelona a mediados del Siglo XVII.* Pàgs. 5 i 18.

(5) Emili Giralt. *La Colonia Mercantil...* Pàgina 16.

(6) Josep Iglésies. *El Fogatge de 1553.* Pàgs. 315 a 319

(7) Jordi Nadal i Oller, Emili Giralt i Raventós *La immigració francesa a Mataró...* Pàgina 66.

(8) Ibídem. Pàgina 44. J. Nadal & E. Giralt. *La population catalane...* Pàgines 63 i 64.

(9) J. Nadal & E. Giralt. *La population catalane...* Pàgina 64.

(10) Antoni Massanell i Esclassans. *Retalls per a una història vilafranquina (segles XVI i XVII).* Pàgina 166. Separata de *Miscel.lània Penedesenca 1979.*

(11) Jordi Nadal i Oller, Emili Giralt i Raventós. *La immigració francesa a Mataró...* Pàgs. 92 a 141.

(12) Llibre d'Òbits de 1615 a 1624. Pàg. 29. Arxiu Parroquial de Santa Maria de Vilafranca del Penedès.